

แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

The Development of the Student' life skill using the concept of professional learning
community in The Secondary Education Service area office 25.

ชยางกูร ช้อยุ่น¹ และอัฐพล อินตะเสน²

Chayangkun Khoyun¹ and Autthapon Intasena²

¹นักศึกษา ปริญญาโท สาขาศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

²อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Received: 28 April 2021

Revised: 27 June 2021

Accepted: 3 July 2021

¹Master Student from the Education Program Faculty of Education Mahasarakham University

¹Lecturer from the Faculty of Education Mahasarakham University

Corresponding Author Email: Chayanggoon_d@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และ 2. เพื่อพัฒนาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ มีเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 351 คน ที่มาจากการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำข้อมูลที่ได้อมาหาค่าสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็น แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากเอกสาร แบบสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์แบบเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.66$, S.D. = 0.66) สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.27$, S.D. = 0.64) และ 2) แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีแนวทาง ประกอบด้วย 2.1) การพัฒนาทักษะการคิดและการตัดสินใจโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2.2) การพัฒนาทักษะการเข้าใจตนเองและผู้อื่นและความรับผิดชอบต่อสังคมโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2.3) การพัฒนาทักษะการจัดการอารมณ์และความเครียดโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และ 2.4) การพัฒนาทักษะการสื่อสารและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผู้บริหาร ครู มีการวางแผน วิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายร่วมกัน มีภาวะผู้นำร่วมกัน สนับสนุนการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ในกระบวนการดำเนินงานมีระบบที่ร่วมมือร่วมใจอย่างเป็นกัลยาณมิตร และมีการประเมินผลและปรับปรุง ทบทวนการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ

คำสำคัญ: ทักษะชีวิต, ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

Abstract

The purposes of this study were 1. to investigate the current condition and the desirable condition for the development of the students' life skills using the concept of the professional learning community and 2. to

develop the concept of the development of the students' life skills using the concept of the professional learning community. This study was mixed methods research (quantitative research and qualitative research). The instruments used were a questionnaire and an interview form. All sample participants were secondary school teachers in The Secondary Education Service area office 25, the academic year 2020. The sample of 351 participants from all of them was selected using Krejcie and Morgan sample size table. The primary data for this study from the questionnaire were collected and analyzed using descriptive statistics tools that consisted of percentage, median, standard deviation. The secondary data were calculated to be the current condition and the priority needs an index. Furthermore, others data from documents and the interview form were collected and analyzed in case of content analyses. Base on the findings, it was concluded that 1) the overall current condition of the development of the students' life skills using the concept of the professional learning community is on a medium level ($\bar{X}=3.66$, S.D. = 0.66), the overall desirable condition is on a high level ($\bar{X}=4.27$, S.D. = 0.64), and 2) ways to improve the students' life skills using the concept of the professional learning community: 2.1) critical thinking and decision-making skills development using the concept of professional learning community 2.2) self-awareness and empathy skills and corporate social responsibility skills development using the concept of professional learning community 2.3) emotions and stress management skills development and 2.4) communication and interpersonal skills development using the concept of professional. A director and teachers planned on a vision, an obligation, and a target together. They also accompanied the identical leadership to support the students' life skills development. A term of processing had been got on with the teamwork system. In addition, there were learning and professional development evaluation and revision.

Keywords: Life Skills, Professional Learning Community

บทนำ

การปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะเรื่องการจัดการเรียนรู้ของครูนั้นวัฒนธรรมการสอนของครูจำเป็นต้องได้รับการเปลี่ยนแปลงเป็นวัฒนธรรมของการให้เด็กใช้กระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างผลการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก กระบวนการเรียนรู้ที่เป็นหลักคือกระบวนการคิด กระบวนการปฏิบัติ และกระบวนการกลุ่ม โดยให้ผู้เรียนได้เป็นผู้เรียนรู้โดยการลงมือทำร่วมกับการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐาน พร้อมกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งการบ่มเพาะค่านิยมและเจตคติ นอกจากนี้ต้องส่งเสริมให้เด็กนำความรู้ไปใช้ ไปประยุกต์ในสถานการณ์ใหม่จนได้ชิ้นงานและสามารถสร้างชิ้นงานระดับที่เป็นนวัตกรรม เพื่อให้เด็กไทยได้ผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้นั้นต้องเป็นการจัดการเรียนรู้นั้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นผู้มีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และเป็นนักเรียน เป็นผู้นำ ตลอดจนเป็น นักสร้างนวัตกรรม อันจะนำไปสู่การเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตแบบยั่งยืน (พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์, 2558, น.80-81)

แนวทางในการปฏิรูปการศึกษาไทยให้ก้าวทันโลกในศตวรรษที่ 21 วิทยากร เชียงกูล (2559, น.76) เสนอว่า ต้องปฏิรูปครูใหม่ให้มีความรู้ ทักษะ คุณสมบัติแบบใหม่ก่อน พวกเขาจึงจะสามารถสอนแบบใหม่ได้ หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนต้องเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกโฉม เรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น ครูเปลี่ยนจากผู้บรรยายเป็นโค้ช เป็นผู้เอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ สอดคล้องกับวิจารณ์ พานิช (2555, น. 20) เสนอว่า ครูต้องเปลี่ยนบทบาทจากครูสอนมาเป็นครูฝึกหรือครูผู้อำนวยความสะดวกในการ

เรียนรู้ของนักเรียน ให้นักเรียนเรียนรู้จากการเรียนแบบลงมือทำ จุดเน้นต้องเปลี่ยนจากการสอนของครูไปสู่การเรียนรู้ของนักเรียน ครูต้องฝึกเป็นนักตั้งคำถามและนักตั้งปัญหาเพื่อสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้ กระตุ้นจินตนาการให้ค้นคว้า ค้นหา สร้างและเรียนรู้ ดังนั้นครูจะต้องปรับตัวมากซึ่งเป็นเรื่องยาก จึงต้องมีตัวช่วยคือชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพหรือ Professional Learning Community เป็นการรวมตัวกันของครูประจำการเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การทำงานที่ครูนั้นเอง (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2557, น.17)

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นการรวมตัวของกลุ่มคนในวิชาชีพครูที่มีความรู้ความสนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มาร่วมแลกเปลี่ยน แบ่งปัน เรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ ร่วมกันทำให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ใหม่เพื่อนำไปประยุกต์และปรับใช้ตามแต่ละสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ต่าง ๆ ชุมชนแห่งการเรียนรู้จะเปลี่ยนแปลงการทำงานของครูจากวัฒนธรรมแบบเดิมที่ทำงานอย่างโดดเดี่ยวมาเป็นการทำงานร่วมกันเป็นทีม โดยมุ่งมั่นให้เกิดผลลัพธ์ต่อสมรรถนะทางวิชาชีพสำหรับครูและทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและเกิดสังคมแห่งความรู้ที่อาศัยความร่วมมือเป็นฐานในการปรับตัวและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคณะ, 2545, น.13; ปองทิพย์ เทพอารีย์, 2557, น. 286) และชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพจะค่อย ๆ กลายเป็นวัฒนธรรมองค์กรที่ขับเคลื่อนคุณภาพของผลผลิตของโรงเรียน และสร้างสรรค์ให้โรงเรียนเป็นสถานที่ที่อยู่แล้วมีความสุขทั้งของนักเรียน ครู และผู้บริหาร (วิจารณ์ พานิช, 2555, น.176) และรายงานการประชุมวิชาการอภีร์พัฒนารัฐสู่จุดเปลี่ยนประเทศไทย ยังได้เสนอแนะว่าแนวทางแก้ปัญหาการพัฒนาครูประจำการนั้น โรงเรียน สถานศึกษาจำเป็นต้องส่งเสริมบุคลากรของตนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) การส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยให้ครูรวมตัวกันเรียนรู้จากการพัฒนางานประจำของตน เป็นกลยุทธ์สำคัญที่จะช่วยทำให้ครูเกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน (ทิศนา ขัมมณี, 2557, น.22-24) ถือเป็นกรณีศึกษา การศึกษาในระดับสถานศึกษาที่ถือว่าโรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการปรับเปลี่ยน เพราะโรงเรียนต้องทำหน้าที่เป็นหน่วยหลักของการจัดการเรียนการสอนและเน้นไปที่การพัฒนาคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนเป็นสำคัญ (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2557, น.12)

ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าแนวคิดการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการพัฒนาทักษะชีวิตซึ่งเป็นกระบวนการที่ครูประจำการรวมตัวกันเพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้ประสบการณ์จากการทำหน้าที่ครู ทำให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ใหม่เพื่อนำไปประยุกต์และปรับใช้โดยมุ่งมั่นให้เกิดผลลัพธ์ต่อสมรรถนะทางวิชาชีพสำหรับครูและทักษะชีวิตของนักเรียน สอดคล้องกับเป้าประสงค์ กลยุทธ์ตลอดจนจุดเน้นสำคัญของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่ต้องการพัฒนาครูผ่านการปฏิบัติงานจริงอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยได้ศึกษาและพัฒนาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 อันจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาครูในสถานศึกษาให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความเป็นมืออาชีพ นอกจากนั้นยังส่งผลต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ (Mixed Methods) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ประกอบด้วย

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จากทั้ง 84 โรงเรียน ปีการศึกษา 2563 จำนวน 4,047 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ปีการศึกษา 2563 โดยการพิจารณาจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่สามารถเป็นตัวแทนประชากรได้ ซึ่งเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 351 คน จากนั้นใช้เทคนิคการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling Technique) ซึ่งสามารถแบ่งเป็นครูสถานศึกษาขนาดเล็กจำนวน 17 คน ครูสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 116 คน ครูสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 40 คน และครูสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 178 คน

1.3 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) จำนวน 2 โรงเรียน

2. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถาม (Questionnaire) 2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยมีความสอดคล้องของเครื่องมือ 0.60 ขึ้นไป และค่าความเชื่อมั่น 0.95

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มเป้าหมายที่สัมภาษณ์โดยตรง และ 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษา และรวบรวมจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ งานวิจัย หนังสือ บทความวิชาการ เป็นต้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1) ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการทำแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างมาใช้โปรแกรมทางสถิติ เพื่อให้ได้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อนำมาจัดลำดับหาความต้องการจำเป็น และ 2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายและการรวบรวมเอกสารข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Means) การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 สามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 สามารถจำแนกได้ตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยรวม

องค์ประกอบและตัวชี้วัดการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ
องค์ประกอบและตัวชี้วัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ						
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน	3.30	0.77	ปานกลาง	3.93	0.86	มาก
2. ด้านการมีภาวะผู้นำร่วมกันในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน	2.80	1.06	ปานกลาง	4.00	0.83	มาก
3. ด้านการมีระบบที่ร่วมมือร่วมใจอย่างเป็นกัลยาณมิตรในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน	3.52	0.91	มาก	4.00	0.76	มาก
4. ด้านการทบทวนการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพเพื่อการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน	3.57	0.50	มาก	3.97	0.84	มาก
5. ด้านการสนับสนุนการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน	3.32	0.47	ปานกลาง	4.24	0.52	มาก
องค์ประกอบและตัวชี้วัดด้านการพัฒนาทักษะชีวิต						
1. องค์ประกอบด้านการคิดและการตัดสินใจ	3.25	0.54	ปานกลาง	4.50	0.51	มาก
2. องค์ประกอบด้านการเข้าใจตนเองและผู้อื่นและความรับผิดชอบต่อสังคม	3.53	0.51	มาก	4.53	0.51	มากที่สุด
3. องค์ประกอบด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด	3.65	0.66	มาก	4.55	0.50	มากที่สุด
4. องค์ประกอบด้านการสื่อสารและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น	3.33	0.48	ปานกลาง	4.67	0.48	มากที่สุด
รวม	3.36	0.66	ปานกลาง	4.27	0.64	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = 0.66) สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.64) ตามลำดับ

2. การศึกษาพัฒนาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 สามารถจำแนกข้อมูลได้ตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการพัฒนาทักษะการคิดและการตัดสินใจโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	4.60	0.51	มากที่สุด	4.29	0.52	มาก
2. การพัฒนาทักษะการเข้าใจตนเองและผู้อื่นและความรับผิดชอบต่องานโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	4.49	0.58	มาก	4.09	0.50	มาก
3. การพัฒนาทักษะการจัดการอารมณ์และความเครียดโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	4.60	0.51	มากที่สุด	4.26	0.45	มาก
4. การพัฒนาทักษะการสื่อสารและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	4.68	0.50	มากที่สุด	4.17	0.53	มาก
รวม	4.59	0.53	มากที่สุด	4.20	0.50	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการประเมินการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.53) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.50) ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.66, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.66) สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.27, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.64) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการมีภาวะผู้นำร่วมกันในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ด้านการสื่อสารและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านการคิดและการตัดสินใจ ด้านการสนับสนุนการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ด้านการเข้าใจตนเองและผู้อื่นและความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด ด้านการมีวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ด้านการมีระบบที่ร่วมมือร่วมใจอย่างเป็นกลยุธมิตรในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ด้านการทบทวนการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพเพื่อการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ตามลำดับ

2. เพื่อพัฒนาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ประกอบด้วย 1) การพัฒนาทักษะการคิดและการตัดสินใจโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) การพัฒนาทักษะการเข้าใจตนเองและผู้อื่นและความรับผิดชอบต่อสังคมโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 3) การพัฒนาทักษะการจัดการอารมณ์และความเครียดโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และ 4) การพัฒนาทักษะการสื่อสารและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.66$, S.D. = 0.66) เนื่องจากการขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 กำลังอยู่ในระยะการนำร่องนโยบาย ซึ่งยังไม่ครอบคลุมและแพร่หลายเท่าที่ควร จึงทำให้สถานศึกษากำลังเริ่มต้นทำความเข้าใจแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ นอกจากนี้ยังไม่มีแนวทางที่ชัดเจนในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เนื่องจากความเร่งด่วนของนโยบาย และความพร้อมของโรงเรียนรวมไปถึงบริบทของโรงเรียนแต่ละขนาด ซึ่งถือเป็นอุปสรรคในการขับเคลื่อนนโยบายในครั้งนี้ ส่งผลให้การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอยู่ในระดับปานกลาง

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.27$, S.D. = 0.64) เนื่องด้วยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มีจุดเน้นด้านทักษะชีวิต ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมแนะแนว เพื่อการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพอย่างเข้มแข็งต่อเนื่อง ส่งเสริมสนับสนุน และเปิดโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษา สถานประกอบการ มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาและแนะแนว การศึกษาต่อของนักเรียน โดย เน้นการออกแบบหน่วยการเรียนรู้แบบ Active Learning มุ่งเน้นทักษะการคิดและ หลักสูตรทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำ และเป็นรูปธรรม และจุดเน้นด้านประกันคุณภาพการศึกษา ครูต้องได้รับการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะในการสื่อสารมีสมรรถนะในการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยครูสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและทุกภาคส่วนให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ และครูต้องได้รับการพัฒนาองค์ความรู้และสมรรถนะผ่านการปฏิบัติงานจริงและการช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง โดยครูได้รับการช่วยเหลือให้จัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูในพื้นที่ทั้งในโรงเรียนเดียวกันและระหว่างโรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25, 2561) วิจารณ์ พานิช (2555, น.16-21) ได้กล่าวว่า ดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 สารวิชาที่มีความสำคัญ แต่ไม่เพียงพอสำหรับการเรียนรู้เพื่อมีชีวิตในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ปัจจุบันการเรียนรู้สาระวิชา (Content หรือ Subject Matter) ควรเป็นการเรียนจากการค้นคว้าเองของนักเรียน โดยครูช่วยแนะนำ

2. แนวทางพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ประกอบด้วย 1) การพัฒนาทักษะการคิดและการตัดสินใจโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) การพัฒนาทักษะการเข้าใจตนเองและผู้อื่นและความรับผิดชอบต่อสังคมโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 3) การพัฒนาทักษะการจัดการอารมณ์และความเครียดโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 4) การพัฒนาทักษะการสื่อสารและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2.1 ขั้นวางแผน (Plan) 2.1.1 ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน 2.1.2 ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษามีภาวะผู้นำร่วมกันในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน 2.1.3 ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาสนับสนุนการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน 2.2 ขั้นตอนดำเนินการ (Do) 2.2.1 ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษามีระบบที่มีร่วมมือร่วมใจอย่างเป็นกัลยาณมิตรในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน 2.3 ขั้นการประเมินผลและปรับปรุง (Check, Act) 2.3.1 ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาทบทวนการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพเพื่อการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับอนุสรณ์ สุวรรณวงศ์ (2562) ทำการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูโรงเรียนเอกชน ผลการวิจัยพบว่า 1) กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูโรงเรียนเอกชน ประกอบด้วย 5 วิธี การ ได้แก่ (1) การจัดการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (2) การกระจายความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ (3) การส่งเสริมการยอมรับและความเชื่อถือไว้วางใจในการทำงานร่วมกัน (4) การแสวงหาการสนับสนุนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และ (5) การบริหารที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และสอดคล้อง

กับอตุลวิทย์ ปิจจะ (2562) วิจัยเรื่องการศึกษาแนวทางในการดำเนินงานกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย พบว่า แนวทางในการดำเนินงานกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย พบว่า 1) วิสัยทัศน์ร่วมผู้บริหารสถานศึกษาควรเห็นเป้าหมายวิชาชีพครูในการทำงาน 2) ทีมร่วมแรงร่วมใจผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ 3) ภาวะผู้นำร่วมผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำให้ครูเกิดการเรียนรู้มีการกระจายอำนาจ 4) การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพครูลงมือปฏิบัติจริงร่วมกันกับครู 5) ชุมชนกัลยาณมิตรผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เคารพซึ่งกันและกัน ลดความโดดเดี่ยวระหว่างการปฏิบัติงานสอนของครู 6) โครงสร้างสนับสนุนชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษาควรลดขั้นตอนในการทำงาน การบริหารเน้นรูปแบบทีมงานเป็นหลัก โดยการพัฒนาแนวทางได้ผ่านกระบวนการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มงาน ครูที่เกี่ยวข้อง และศึกษานิเทศก์ที่ดูแลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งล้วนเป็นผู้เชี่ยวชาญและมีวุฒิความเข้าใจในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นอย่างดี โดยได้ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาแนวทาง และผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยภาพรวมนั้นอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อประเมินรายองค์ประกอบ ทุกองค์ประกอบของแนวทางมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ดังนั้นแสดงให้ว่า แนวทางพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 มีองค์ประกอบสมบูรณ์ มีกระบวนการ ขั้นตอนการดำเนินงานที่เหมาะสมต่อการนำไปใช้

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

1.2 สถานศึกษาควรประยุกต์แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษาของตนเองเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการนำไปใช้

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบควรนำผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ที่มีสภาพปัจจุบันต่ำสุด คือ ด้านการมีภาวะผู้นำร่วมกันในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยให้การสนับสนุน ให้สถานศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาดังกล่าว โดยสนับสนุนให้บุคลากรมีภาวะผู้นำร่วมกันในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา เนื่องจากสถานศึกษามีปัจจัยในการบริหารที่แตกต่างกัน

2.2 ควรวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัฐพล อินตะเสนา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ดร.สุรเชษฐ์ น้อยฤทธิ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทศิริสิริ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชยาภรณ์ เรืองสุวรรณ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ได้ให้ข้อคิด คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ และตรวจสอบข้อบกพร่องพร้อมทั้งชี้แนะวิธีการปรับปรุงพัฒนาในทุกขั้นตอนของการทำวิจัย จนทำให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณไว้เป็นอย่างสูง

เอกสารอ้างอิง

- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปองทิพย์ เทพอารีย์. (2557). *การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา* (ปริญาญานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2551). *ทักษะ 5C เพื่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิทยากร เชียงกุล. (2559). *สภาวะการศึกษาไทย ปี 2557/2558 “จะปฏิรูปการศึกษาไทยให้ทันโลกในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างไร”*. กรุงเทพฯ: กลุ่มสถิติและวิเคราะห์สภาวะทางการศึกษา สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2557). *การจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดความรับผิดชอบ*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ และคณะ. (2545). *รายงานการวิจัยรูปแบบเครือข่ายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู.